

Seuraava hallitus lyö tahdin Itämeren suojelulle

Uuden hallituksen päätöksillä on suoria ja kauaskantoisia vaikutuksia Itämeren tilaan. Sinileväkukinnat, ympäristömyrkyt, roskaantuminen ja kasvava öljyonnettomuuden riski uhkaavat sekä luonnon että ihmisten etua. Toivoa ei kuitenkaan ole syytä heittää.

Itämeren hyvän ekologisen tilan saavuttamiseksi on tehty lukuisia kansallisia, alueellisia ja kansainvälisiä sitoumuksia. Näiden suunnitelmien ja strategioiden tekemiseen on käytetty runsaasti julkisia varoja, mutta käytännön toimiin on ollut vaikeampi löytää rahoitusta.

Tilannekuva on selvä: nykyisillä toimenpiteillä ei paranneta pysyvästi kokonaisen merialueen tilaa. Selvä on myös kansalaisten viesti: vedet halutaan puhtaiksi ja Itämeri eläväksi.

Vuonna 2008 hyväksytty meristrategiadirektiivi velvoittaa Suomea ja muita EU:n jäsenvaltioita suunnittelemaan, miten niiden vastuulla olevilla merialueilla voidaan saavuttaa hyvä ekologinen tila vuoteen 2020 mennessä.

Kuluvan vuoden loppuun mennessä kunkin maan on laadittava toimenpideohjelmat, joita toteuttamalla tähän tärkeään ja kunnianhimoiseen tavoitteeseen voidaan päästä. Kansallisten ohjelmien toteutus tulee aloittaa vuoden 2016 aikana.

Suomen kansallisen toimenpideohjelman, niin sanotun merenhoitosuunnitelman, lausuntokierros päättyi maaliskuussa. Merenhoitosuunnitelmassa ehdotetaan yhteensä 35:tä uutta käytännön toimenpidettä, jotka toteuttamalla terveen Itämeren saavuttaminen on mahdollista.

Yksi merenhoitosuunnitelman tärkeimmistä tavoitteista on rehevöitymisen torjunta. Rehevöitymisen torjumiseksi ehdotetaan seitsemää uutta toimenpidettä.

Toimenpiteisiin kuuluvat muun muassa maatalouspolitiikan eli käytännössä ympäristökorvausten jakoperusteiden kehittäminen, ravinnonkulutuksen, kuten lihansyönnin, vesistövaikutusten vähentäminen ja alusliikenteen ravinnepäästöjen pienentäminen.

Muut kuin rehevöitymisen torjuntaan liittyvät toimenpiteet tähtäävät muun muassa vaarallisen kemikaalikuormituksen ja muoviviroskan vähentämiseen, uhanalaisten kalojen suojeluun, vedenalaisen melun hillitsemiseen, öljyonnettomuuksien ehkäisyyn ja merellisten suojelualueiden verkoston vahvistamiseen.

Voisi kuvitella, että kaikkien 35 toimenpiteen toteuttaminen tulisi äärimmäisen kalliiksi. Tavallaan näin onkin, sillä hintalappu on 143 miljoonaa euroa. Jos summan kuitenkin suhteuttaa esimerkiksi suunniteltuihin rakennushankkeisiin, terveemmän meren lisähinta näyttääkin yhtäkkiä pieneltä. Helsinkiin suunniteltavan Kruunuvuoren sillan tai eduskuntatalon remontin arvioidaan molempien maksavan selvästi yli 200 miljoonaa euroa. Puhdas Itämeri tuottaa taloudellista hyvinvointia. Boston Consulting Groupin tekemien selvitysten mukaan meren hyvä tila tarjoaa Itämeren alueelle 550 000–900 000 työpaikkaa vuoteen 2030 mennessä.

Merenhoitosuunnitelma antaa erinomaiset nuotit Itämeren hyvän tilan saavuttamiseksi. Kun orkesteri ei kuitenkaan soita ilmaiseksi, hallitusohjelmaan tarvitaan sitoumus konkreettisen toimenpideohjelman toteutuksesta ja sen rahoituksesta. Tämä olisi luonnon, ihmisten ja talouden etu.

Sanna Kuningas
filosofian tohtori
meriasiantuntija, WWF Suomi